

ifjúság médiafogyasztásáról, ezekre majd reagálnia kell a megújuló köznevelésnek – ezért is került be a médiaműveltség fejlesztése az alaptantervbe. Ezután Hoffmann Rózsa, az EMMI államtitkára mondott ünnepélyes zárszót (203–207. p.); hangsúlyozta, hogy a médiatudatosságra nevelést már az óvodában kell kezdeni, hiszen ebben a korosztályban is van már médiafogyasztás. A gyermekkel a médiumok praktikumát kell megismertetni, és felhívni a figyelmüket a veszélyekre.

A kiadvány gondosan szerkesztett szövegekkel és jó minőségű papíron készült, a tipográfiáért és a tördelésért felelős szakember, Pattantyus Gergely jó munkát végzett. Az „üres” oldalakat a konferencia helyszínéhez és témájához is illeszkedő grafikai elemek és fotók töltik ki – minden tanulmány páratlan oldalon kezdődik. Sok előadó színes fotóval is szerepel, az előadások zöme ábrákat, diagrammokat vagy egyéb illusztrációkat is tartalmaz, utánuk többnyire a feldolgozott szakirodalom is megtalálható. A kötet végén a konferencia részletes programja olvasható (209–216. p.). Néhány apróbb sajtóhibától eltekintve jónak mondható a szöveg-gondozás is.

Csak remélhetjük, hogy az érdeklődők – mind a tanárok, mind a könyvtárosok – megtalálják a számukra megfelelő témát, olvasmányt vagy módszert a kötetben, hiszen most már a konferencia anyaga nyomtatott és elektronikus formában is rendelkezésükre áll.

(Médiatudatosság az oktatásban. Konferenciakötet. Szerk. Nagy-Király Vivien. Kiad. az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet. Bp. 2013. 216 p.)

(E-változat: http://www.oktatas.hu/pub_bin/ikt/kepek/2014/februar/mediatudatosság_az_oktatasban.pdf)

Murányi Lajos

„Az első pillanatban tetszik...”

Szeretem a bibliográfiákat, ezért örömteli várakozással vettem kézbe Käfer István és Kovács Eszter szép kötetét az 1648–1777 közötti nagyszombati nyomtatványokról. Aztán, ahogy múlt az idő, úgy jártam vele, mint egy rossz, de látványos festménnyel. Az első pillanatban tetszik, majd mennél tovább nézi az ember, annál kevésbé.

Az anyag évenkénti földolgozása rendben van, de az év nélkül megjelent nyomtatványok önkényes, év szerinti beosztása helyett jobbnak tartottam volna önálló részben szerepeltetni ezeket. Az illusztrációk között néhány, gyakran ábrázolt címlap helyett inkább a ritkábban, vagy soha sem ábrázolt címlapokat részesítettem volna előnyben. A latin címlapról nem derül ki, de a tördelés azt a benyomást keltette bennem, hogy ez egy szlovák könyv magyar fordításokkal. A szlovák szöveg egy kivétellel a rektókon, a tulajdonneveket szlovákosították. Minden kétnyelvű, kivéve a csak szlovákul olvasható kolofont. Nem véletlenül, mert bonyolultan, de ott közlik a lényegét: ez egy szlovák könyv. A bibliográfiai rész régi nyomtatványok hangulatát idéző kerete nagyon jó megoldás, a tipográfia, ha nem is tökéletes, de rendben van.

„Kötetünk, a ma ismert összes nagyszombati nyomtatvány adatait közli” – írják. Nos, ezzel szemben például az *Officium Rákóczianum* Nagyszombatban megjelent húsz kiadásából mindössze tizenöt található a bibliográfiában, egy kivételével (1772/50) tévesen, Szorsa Mihály neve alatt, négy esetben ráadásul úgy, hogy nincs szögletes zárójelbe téve a név, ami azt jelenti, hogy a címlapon szerzőként szerepel, ami ugyebár, nem igaz. Szorsa Mihály szerzősége Stöger, majd Sommervogel téves adata, amit Knapp Éva meggyőzően cáfolt először 1997-ben, a *Magyar Könyvszemlében* megjelent tanulmányában, de olvasható három évvel később megjelent *Officium Rákóczianum* monográfiájában is. A kötet szerkesztői ez utóbbról sem vettek tudomást, ami bizony sajnálatos, mert a bibliográfiából hiányzó öt tétel leírása ott megtalálható lett volna. A könyvnek Bacsó Péter, *A tamí* című filmjére utaló, találó alcíme lehetett volna a Bibliográfiai Szellem Vasútja, miután lapjain bibliográfiai zombi és bibliográfiai fantom (1721/43, 44) egyaránt kísért. Mindenesetre a könyv rávilágít arra, hogy milyen nagy felelősség bibliográfiát készíteni, egyáltalán szakkönyvet írni. Egy tévedés vagy hiba elszabadult hajóágyúként rombolhat – akár évszázadokon át. Ráadásul, mint a példa mutatja, mindig lesznek, akik egy végre eltemetett téves adatot újraélesztnek, hogy aztán bibliográfiai zombiként kóvályogva újra meg újra előbukkanjon.

Mint olvasom, a könyv jelentős magyar anyagi támogatással jelent meg, és jeles doktorok bábáskodtak világra jötténél. Még elgondolni is rossz, mi született volna vigyázó szemeik felügyelete nélkül.

(Stephanus Käfer–Esther Kovács: *Ave Tyrnavia! Opera impressa Tyrnaviae Typis Academicis 1648–1777. Budapestini–Strigonii–Tyrnaviae, 2013 (VEDA SAV, Typi Universitatis Tyrnaviensis). 285, [3] p. 297 mm.)*

Borda Lajos